

B.

Den polytekniske Lærestalt.

I. Forandringer i Undervisnings- og Eksamensplanen samt almindelige Afgørelser vedrørende Lærerstillingerne.

a. Ændringer i Lærestaltens Reglement.

Ændring i Bestemmelserne om Adgangseksamen og om Eksamensafgifter.

Under 1. Maj 1912 tilstillede den polytekniske Lærestalt Ministeriet følgende Skrivelse om Ændring i Bestemmelserne for Adgangseksamen:

»I den polytekniske Lærestalts Reglement af 28. December 1909 bestemtes det, at Lærestaltens Adgangseksamen, der hidtil havde bestaaet af fire skriftlige og to mundtlige Prøver i Matematik og en mundtlig Prøve i Fysik med Astronomi, fremtidig tillige skulde omfatte en mundtlig Prøve i Kemi. Det bestemtes endvidere, at kun den havde bestaaet Eksamen, som ved den skriftlige Prøve havde opnaaet samme Gennemsnitskarakter, som faas af to »godt« og to »temmelig godt« i den aritmetiske Karakterrække, og derefter mindst »godt« i Gennemsnit i hvert af Fagene, idet for Matematikens Vedkommende den skriftlige og den mundtlige Prøve regnes lige.

Ved sidstnævnte Bestemmelse blev der tillagt Kemien samme Vægt som de andre Fag. Dette har vist sig at være uheldigt, idet Elever, der har været flinke i Hovedfaget Matematik og Fysik, er blevne rejicerede, fordi de ikke har opnaaet mindst »godt« i Kemi. Rigtigere vilde det være at tillægge Fysik med Astronomi og Kemi tilsammen en lignende Vægt som Matematik, hvorved en mere retfærdig Afspasning af Fagene vilde opnaas.

Lærestaltens Lærerraad har overvejet dette Spørgsmaal og besluttet at søge Bestemmelsen om, at der skal opnaas mindst »godt« i Gennemsnit i hvert af Fagene Fysik med Astronomi og Kemi, ændret til, at der skal opnaas mindst »godt« i Gennemsnit i disse to Fag tilsammen.

I Overensstemmelse hermed tillader den polytekniske Lærestalt sig herved at anmode det høje Ministerium om at søge sidste Stykke i Reglementet I § 5 ændret til: »Udfaldet af Eksamen tilkendegives ved Udrykket »Bestaaet« eller »Ikke bestaaet«, og kun den har bestaaet Eksamen, som ved den skriftlige Prøve har opnaaet samme Gennemsnitskarakter, som erholdes af 2 »godt« og 2 »temmelig godt« i den aritmetiske Karak-

terrække (jfr. I § 15), og derefter mindst »godt« i Gennemsnit i Matematik, idet den skriftlige og den mundtlige Prøve i dette Fag regnes lige, og mindst »godt« i Gennemsnit i Fysik med Astronomi og Kemi tilsammen.«

I følgende Skrivelse af 2. Maj 1912 foreslog Lærestalten endvidere, at der skete en Tilføjelse til Bestemmelserne om Eksamensafgifterne:

»Forskellen mellem I. Del af polyteknisk Eksamen for Bygningsingeniører paa den ene Side og Maskin- og Elektroingeniører paa den anden Side er kun den, at Bygningsingeniørerne skal aflægge en Prøve i Geologi, hvilken Prøve de to andre Studieretninger er fritagne for. Den, der har bestaaet I. Del af Eksamen for Maskin- eller Elektroingeniører, kan derfor blot ved at underkaste sig en Prøve i Geologi opnaa at bestaa I. Del af Eksamen for Bygningsingeniører.

I de senere Aar er det ikke sjældent hændet, at Studerende, der har indskrevet sig som Bygningsingeniører, underkaster sig I. Del af Eksamen for Maskin- eller Elektroingeniører og derefter et eller flere Aar senere Tillægsprøven i Geologi.

Denne Deling af Eksamen kan ikke forbydes, men den virker vildledende ved flere Lejligheder. Saaledes kan man ikke af Resultatet af I. Del af Eksamen se, hvorledes de Studerendes Antal fordeler sig paa de forskellige Studieretninger. Endvidere kan den Bygningsingeniør, der deler Eksamen paa ovennævnte Maade, vedblive med at tage Tillægsprøven i Geologi om, indtil han opnaar en tilfredsstillende Karakter i dette Fag, ligesom selve Delingen af Eksamen betyder en Lettelse for ham.

Af disse Grunde har Lærerraadet fundet det rigtigt, at Tillægsprøven i Geologi betales med 10 Kr. Denne Betaling maa erlægges hver Gang, en Eksaminand indstiller sig til Tillægsprøven.

I Henhold hertil tillader den polytekniske Lærestalt sig herved at indstille til det høje Ministerium, at der sker følgende Tilføjelse til Reglementet I § 18, 1. Stykke, 4. Linie:

»For Tillægsprøven i Geologi for saadanne, der har bestaaet I. Del af Eksamen for Maskin- eller Elektroingeniører og ønsker at overgaa til Studiet for Bygningsingeniører ..... 10 Kr.«

Under 6. Juni 1912 fik derefter følgende Ændringer i den polytekniske Lærestalts Reglement kgl. Approbation:

Afsnit I § 5, sidste Stykke, ændres til:

»Udfaldet af Eksamen tilkendegives ved Udtrykket »Bestaaet« eller »Ikke bestaaet«, og kun den har bestaaet Eksamen, som ved den skriftlige Prøve har opnaaet samme Gennemsnitskarakter, som erholdes af 2 »godt« og 2 »temmelig godt« i den aritmetiske Karaktterrække (jvfr. I § 15) og derefter mindst »godt« i Gennemsnit i Matematik, idet den skriftlige og mundtlige Prøve i dette Fag regnes lige, og mindst »godt« i Gennemsnit i Fysik med Astronomi og Kemi tilsammen.«

I Afsnit I § 18 tilføjes efter 1. Stykke, 4. Linie:

»For Tillægsprøve i Geologi for saadanne, der har bestaaet 1. Del af Eksamen for Maskin- og Elektroingeniører og ønsker at overgaa til Studiet for Bygningsingeniører ..... 10 Kr.«

b. Forandringer i det detaljerede Undervisningsprogram.

1. Ændringer i det detaljerede Undervisningsprogram for Bygningsstatik og Jernkonstruktioner.

I Skrivelse af 6. Juli 1911 fremsatte Professorerne A. Ostenfeld og Y. H. Dahlstrøm følgende Forslag om Ændring i Undervisningsprogrammet, foranlediget ved, at den ene af Forslagsstillerne, Y. H. Dahlstrøm, der hidtil havde udført Repetentarbejdet i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner, var bleven ansat som Professor i samme Fag:

»Ifølge Undervisningsprogrammet for Bygningsstatik og Jernkonstruktioner skal der i 5., 6. og 7. Halvaar holdes 2 ugentlige Timers Eksaminatorium pr. Halvaar, men desuden har der allerede nu i 5—6 Aar været afholdt et Repetentkursus i 8.—9. Halvaar (3 ugentlige Timer pr. Halvaar), idet Deltagerne herfor har betalt et mindre Kontingent.

Begge disse Eksaminatorierækker har hidtil været besørget af undertegnede Dahlstrøm, men dette kan selvfølgelig nu ikke mere lade sig gøre, og det foreslaas derfor at lade den ene Række overgaa til Hjælpedocenten. At lade Repetentkursuset falde bort vilde vi anse for meget urigtigt. Imidlertid tror vi, at det i flere Henseender vilde være det heldigste for Undervisningen, om undertegnede Dahlstrøm afholdt Eksaminatorierne i 8.—9. Halvaar (for det ældre Hold), Hjælpedocenten dem i 7. Halvaar, og vi foreslaar derfor, at de programmæssige Eksaminatorier flyttes hen til 8.—9. Halvaar (med 3 ugentlige Timer i hvert), og Repetenteksaminatorierne til Gengæld til 5.—7. Halvaar (med 2 ugentlige Timer i hvert).«

Forslaget blev vedtaget af Lærerraadet den 7. September 1911.

2. Bestemmelse vedrørende Eksamensprojektet.

Da der kunde indtræffe det Tilfælde, at en Studerende, der havde indstillet sig til II. Del af polyteknisk Eksamen med Eksamensprojekt i et Hovedfag, senere ønskede at indstille sig til samme Eksamen med Eksamensprojekt i et andet Hovedfag, vedtog Lærerraadet efter Forslag af Professorerne Alfred Lütken og A. Ostenfeld i sit Møde den 15. Februar 1912 at tillade, at Studerende, der tidligere havde indstillet sig til Eksamens II. Del, maatte udføre nyt Eksamensprojekt, naar de paany indstillede sig til Eksamen.

3. Plan for Undervisningen i Fotokemi.

Se S. 862.

c. Indførelse af Undervisning i Fotokemi og Oprettelse af en Docentstilling i samme Fag.

Ved Skrivelse af 14. Maj 1910 bifaldt Ministeriet, at der afholdtes en Række Forelæsninger — 1 Time ugentlig — over Fotokemi i Efteraarshalvaaret s. A. af Dr. phil. Chr. Winther. Honoraret for Forelæsningerne, 250 Kr., afholdtes paa Lærestaltens Konto for ekstraordinære Udgifter.

Efter Afslutningen af disse Forelæsninger fremkom Dr. phil. Chr. Winther under 13. Januar 1911 paa Lærestaltens Foranledning med følgende Udtalelse om Betimeligheden af at indføre periodisk tilbagevendende Forelæsningsrækker over fotokemiske Emner:

»Indtil for ca. 12 Aar siden bestod den »rene« Fotokemi væsentlig af en uordnet Samling af mer eller mindre nøjagtige Iagttagelser over kemiske Lysvirkninger. Kun ganske enkelte betydeligere Arbejder ragede op over dette Kaos. Almene Love kendtes næsten ikke. Foruden ganske enkelte, gammelkendte Fremgangsmaader, som f. Eks. Solblegningen, kendtes af praktiske Anvendelser kun Fotografien og de dermed beslægtede Reproduktionsmetoder.

I Løbet af den sidste halve Snes Aar har Billedet fuldstændig skiftet Karakter. I teoretisk Henseende er der opstillet nye Begreber af betydelig Rækkevidde, f. Eks. Begrebet »den fotografiske Ligevægt«; der er udarbejdet alment anvendelige fotokemiske Metoder. Den ene Regelmæssighed og almene Lov efter den anden findes og udnyttes. I teknisk Henseende er der opnaaet det, at Fotografien ikke længere er den eneste »Fototeknik«, men maa dele Pladsen med stadig flere nye Anvendelser. Jeg skal nævne Selenets Anvendelse i den traadlose Telefoni, de fotokemiske Metoders stadig stigende Betydning for den organiske Syntese, Fremstillingen af Linoliefernis ved Belysning, som nu drives fabrikmæssigt, samt Sterilisation af Vand og Fremstilling af Svovlsyre, hvilke to sidste Metoder for Tiden udarbejdes til Anvendelse i det store. Man er endog allerede nu og med afgjort Held begyndt at beskæftige sig med Løsningen af det store Problem, der danner Slutstenen paa al Fototeknik, nemlig Omdannelsen af de umaadelige Energimængder, som Sollyset rummer, til teknisk anvendelige Energiformer.

Den Udvikling, som har fundet Sted i det angivne Tidsrum, anerkendes i ydre Henseende derved, at der rundt om ved Universiteter og tekniske Højskoler oprettes Docenturer i Fotokemi og indrettes Laboratorier, ja endog hele selvstændige Instituter, hvis Formaal alene er fotokemisk Forskning og Undervisning.

Ud fra det ovenfor fremstillede forekommer det mig naturligt og ønskeligt, at der ogsaa her i Landet gives de Studerende, hvis almindelige Uddannelse henviser dem dertil, Lejlighed til at blive holdt à jour med Fotokemiens Standpunkt til enhver Tid, saaledes at de kan være forberedte til at gribe de Muligheder, som Fototeknikens stadig stigende Omfang og Betydning frembyder, her som andetsteds.

Til Opnaaelse af dette Øjemed vilde det efter mit Skøn være gavnligt med passende Mellemløb — 1 à 2 Aar, alt efter Tilslutningens Størrelse — i en eksperimentel Forelæsningsrække at gennemgaa det væsentligste af den almene Fotokemi, med særligt Henblik paa de tekniske Anvendelser. En saadan Forelæsningsrække vilde i een Henseende adskille sig væsentlig fra en tilsvarende Forelæsning i en af de ældre Discipliner; den rige Udvikling, som Fotokemien for Tiden gennemløber, og hvis Hastighed stadig tiltager, medfører, at selve Emnet fra Aar til Aar skifter Karakter og maa behandles ud fra nye Synspunkter. Der er saaledes ingen Fare for en Stivnen. I Mellemløbene mellem disse mere elementære

Forelæsninger kunde Emnet uddybes ved Specialforelæsninger som f. Eks. »fototekniske Metoder«, »fotokemiske Problemer«, »Elektronteoriens Betydning for Kemien«, »Omdannelse af Lysenergi til andre Energiformer« o. s. v. Forelæsninger af denne Art maatte sikkert kunne samle Tilhørere fra de tilgrænsende naturvidenskabelige Discipliner.«

I Skrivelse af 30. Juni 1911 anmodede Lærestanstalten Ministeriet om at søge bevilget 600 Kr. til Honorar for Forelæsninger over Fotokemi, idet den henviste til, at dette Fag i den sidste halve Snes Aar havde udviklet sig til en selvstændig Videnskabsgren, der i Udlandet havde sine egne Lærestole og Laboratorier, hvorfor det i høj Grad vilde være ønskeligt at kunne indføre Forelæsninger i dette Fag ved den polytekniske Lærestanstalt. Fotokemiens Anvendelse spillede allerede nu en saa vigtig Rolle, at Polyteknikerne ikke burde savne Kendskab dertil. Forelæsningserne vilde ikke foreløbig blive gjort obligatoriske og tænktes kun afholdte hvert andet Aar.

Forslaget optoges paa Finanslovsforslaget for 1912—13, jfr. Rigsdagstidende for 1911—12, Tillæg A., Spalte 1193—94, og vedtoges af Rigsdagen.

Den nye Docentstilling blev efter Lærerraadets Indstilling under 11. Juli 1912 af Ministeriet besat med Dr. phil. Chr. Winther fra den 1. s. M. at regne.

Lærerraadet fastsatte under 21. November 1912 følgende Plan for Undervisningen i Fotokemi:

Undervisningen i dette Fag, som ikke er obligatorisk, bestaar i Forelæsninger.

Hvert andet Efteraarshalvaar (lige Aarstal) gives en systematisk Oversigt over Fotokemien med særligt Hensyn til de tekniske Anvendelser.

Denne Forelæsningsrække er beregnet for Fabrikingenierer i 5. og 7. Halvaar.

I Mellemmrummene afholdes lejlighedsvis kortere Forelæsningsrækker over specielle Emner vedrørende Fotokemien i videre Forstand.

d. Omdannelse af Docentstillingen i Svagstrømselektroteknik til et Professorat.

Paa Finansloven for 1909—10 oprettedes der et Docentur i Svagstrømselektroteknik, idet der i Anmærkningerne til Finanslovsforslaget for nævnte Aar (jfr. Univ. Aarbog for 1908—09, S. 841—42) gjordes nærmere Rede for Betydningen af, at der indførtes Undervisning i dette Fag. Samtidig gjorde man opmærksom paa, at Omordningen af Undervisningen utvivlsomt vilde have Omdannelsen af Docenturet til et Professorat til Følge, men at man ikke paa det daværende Tidspunkt helt kunde overse Forholdene og derfor nøjedes med at foreslaa Oprettelsen af et Docentur. Ved Lærestanstaltens nye Reglement af 28. December 1909 blev Undervisningen i Elektroteknik ordnet saaledes, at der indførtes Valgfrihed for Elektroingeniører mellem Stærkstrøms- og Svagstrømselektroteknik med Hensyn til Eksamensprojektet. Ligeledes blev der indført Laboratieøvel-

ser i Svagstrømselektroteknik, saaledes at Docenten fremtidig fik et Laboratorium at bestyre. Undervisningen i Svagstrømselektroteknik havde derved naaet et Omfang og en Betydning, som nødvendiggjorde Omdannelsen af Docenturet til et Professorat. Herom tilskrev Læreanstalten Ministeriet i sin Budgetskrivelse af 30. Juni 1911.

Da Forslaget om at omdanne Docentstillingen i Svagstrømsteknik til et Professorat ikke nød Fremme, anmodede Læreanstalten paany Ministeriet i en Skrivelse af 7. November s. A. om, at Forslaget maatte blive fremmet ved 2. Behandling af Finansloven. Læreanstalten gjorde opmærksom paa, at Undervisningen i Elektroteknik besørgedes af 3 Lærere, hvis Arbejde var ganske sideordnet. Læreren i Svagstrømsteknik var imidlertid kun Docent med en aarlig Gage af 2400 Kr., medens de to andre Lærere var Professorer. Docentstillingens Omdannelse til et Professorat var derfor i høj Grad ønskelig, og en Udskydelse af en saadan Ordning kunde ikke anses for forsvarlig. Den nuværende Indehaver af denne Stilling var desuden en meget fremragende Videnskabsmand — indenfor sit Fag en af Nutidens første Mænd —, og det vilde ogsaa af denne Grund være heldigt, om han kunde knyttes fastere til Læreanstalten. Hertil kom, at Teknikken ofte havde haft Bud efter Docent P. O. Pedersen, og hvis man forsøgte Lejligheden til nu at knytte ham saa fast som muligt til Læreanstalten, kunde man næppe gøre Regning paa at fastholde ham her. Læreanstalten henviste endvidere til de Vanskeligheder, den i de senere Aar havde haft ved at faa sine faste Lærerposter besatte med Mænd, der var i Besiddelse af de fornødne Kvalifikationer til Bestridelsen af disse Stillinger, og endnu vanskeligere vilde det blive, naar det drejede sig om et Docentur, der krævede en Professors Arbejde.

Forslaget blev derefter fremsat ved 2. Behandling af Finansloven, jfr. Rigsdagstidende for 1911—12, Tillæg B., Side 351, og vedtaget af Rigsdagen, hvorefter Læreanstaltens Udgiftspost a. 1. forhøjedes med 3200 Kr. som Begyndelsesløn for en Professor i Svagstrømselektroteknik, medens a. 2. blev nedsat med Lønnen — 2400 Kr. — for en Docent i samme Fag.

Ved kgl. Resolution af 1. Maj 1912 blev Docent P. O. Pedersen udnævnt til Professor i Svagstrømselektroteknik ved den polytekniske Læreanstalt fra den 1. April s. A. at regne.

e. Bestemmelser vedrørende Arbejdet, som paahviler Hjælpedocenten og Assistenten i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner.

Under 15. November 1911 fastsattes følgende Bestemmelser for det Arbejde, som paahviler Hjælpedocenten i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner:

1. Det paahviler Hjælpedocenten at assistere ved Konstruktionsøvelserne i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner for Bygningsingeniørerne i det normale Kursus. Disse Øvelser ledes af Læreren i Faget, som træffer nærmere Bestemmelser om Fordelingen af Arbejdet mellem sig og Hjælpedocenten. Denne er pligtig til at anvende indtil 4 Timer daglig (efter Kl. 1) ved disse Øvelser paa de Tider af Aaret, hvor Øvelserne afholdes, ogsaa naar de Studerende undtagelsesvis gennemgaar dem udenfor den programmæssige Tid.

2. Det paahviler endvidere Hjælpedocenten sammen med Assistenten at assistere paa Konstruktionsstuen under Udarbejdelsen af Eksamensprojektet i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner for de Bygningsingeniører, der vælger Faget som Hovedfag. Angaaende Tidsanvendelsen hertil gælder det samme som ovenfor.

3. Det paahviler dernæst Hjælpedocenten — saafremt Læreanstalten ønsker det — mod særligt Vederlag i Forhold til Deltagernes Antal at afholde Eksaminatorier og skriftlige Øvelser.

Eksaminatorierne skal tjene som Repetitionskursus for Forelæsningerne og maa derfor, hvad Stoffets Omfang og Behandlingsmaade angaar, slutte sig nøje til disse, ligesom Hjælpedocenten i alle Enkeltheder nøje maa følge Professorens nærmere Anvisninger. Til Eksaminatorierne slutter sig skriftlige Hjemmeopgaver, som rettes af Hjælpedocenten og gennemgaaes for de Studerende i Timerne.

4. Hjælpedocenten skal eventuelt, efter Aftale med Professoren, være villig til at holde nogle af Forelæsningerne i det særlige Kursus, over Emner, som han maatte være specielt inde i.

5. Det paahviler yderligere Hjælpedocenten uden særligt Vederlag at gennemregne de af Bygningsingeniørerne afleverede normale Kursusopgaver og ca. $\frac{1}{3}$ af Eksamensprojekterne (medens Assistenten gennemregner de øvrige Eksamensprojekter) samt at afgive en motiveret Bedømmelse af baade de normale Kursusopgaver og af alle Eksamensprojekterne til Professoren.

6. Endvidere skal Hjælpedocenten være pligtig til at vikariere for Professoren i Tilfælde af Sygdom eller andre Forhindringer.

7. Endelig skal Hjælpedocenten være villig til at assistere Læreren ved forefaldende videnskabeligt Arbejde, idet der dog hertil og til Assistance paa Konstruktionsstuen ikke kan forlanges en større samlet Tidsanvendelse end den ovenfor under 1. omtalte.

Den polytekniske Læreanstalt forbeholder sig Ret til eventuelt at kunne foretage Ændringer i den ovenfor givne Plan for Hjælpedocentens Arbejde.

— Under samme Dato fastsattes følgende Bestemmelser for det Arbejde, som paahviler Assistenten i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner.

1. Det paahviler Assistenten at assistere ved Konstruktionsøvelserne i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner for Maskin- og Elektroingeniører. Disse Øvelser ledes af Læreren i Faget, som træffer de nærmere Bestemmelser om Fordelingen af Arbejdet mellem sig og Assistenten. Denne er pligtig til at anvende indtil 4 Timer daglig (efter Kl. 1) ved disse Øvelser paa de Tider af Aaret, hvor Øvelserne afholdes, ogsaa naar de Studerende undtagelsesvis gennemgaa dem uden for den programmæssige Tid.

2. Det paahviler endvidere Assistenten sammen med Hjælpedocenten at assistere paa Konstruktionsstuen under Udarbejdelsen af Eksamensprojektet i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner for de Bygningsingeniører, der vælger Faget som Hovedfag.

3. Det paahviler yderligere Assistenten uden særligt Vederlag at gennemregne de af Maskin- og Elektroingeniører afleverede Kursusopgaver samt at afgive en motiveret Bedømmelse af disse Opgaver til Professoren.

Endvidere skal Assistenten gennemregne ca. $\frac{2}{3}$ af Bygningsingeniørernes Eksamensprojekter (medens Hjælpedocenten gennemregner de øvrige Eksamensprojekter) og afgive Bedømmelsen til Hjælpedocenten.

4. Endvidere skal Assistenten være pligtig til at vikariere for Professoren i Tilfælde af Sygdom eller andre Forhindringer.

5. Endelig skal Assistenten være villig til at assistere Læreren ved forefaldende videnskabeligt Arbejde, idet dog hertil og til Assistance paa Konstruktionsstuen ikke kan forlanges en større samlet Tidsanvendelse end den ovenfor under 1. omtalte.

Den polytekniske Lærestalt forbeholder sig Ret til eventuelt at kunne foretage Ændringer i den ovenfor givne Plan for Assistentens Arbejde.

f. Midlertidig Forhøjelse af Lønninger for Embeds- og Bestillingsmænd ved den polytekniske Lærestalt.

Med Skrivelse af 30. August 1907 indsendte den polytekniske Lærestalt til Ministeriet Forslag om en ny Lønningslov. Da hverken dette eller senere udarbejdede Forslag havde nydt Fremme, tilstillede Lærestaltens Direktør under 7. Februar 1912 Ministeriet følgende Skrivelse, efter at Lønspørgsmaalet havde været drøftet i Lærerraadet i dets Møde den 6. s. M.:

»Da det er blevet den polytekniske Lærestalt bekendt, at Universitetet er indgaaet med en Adresse til Regering og Rigsdag om endnu i indeværende Rigsdagssamling at ville fremme Universitetets Lønningslovsforslag, eller, hvis der skulde vise sig absolutte Forhindringer for i denne Samling at opnaa en endelig Afgørelse med Hensyn hertil, da i al Fald at søge tilvejebragt en midlertidig Ordning til Afhjælpning af væsentlige Mangler ved de bestaaende Forhold, tillader Lærestalten sig herved at rette Henvendelse til det høje Ministerium om at ville fremme dens hermed følgende Forslag til en ny Lønningslov for den polytekniske Lærestalt.

Til Støtte herfor anføres følgende: Det har været Forudsætningen, at den polytekniske Lærestalts Forslag om en ny Lønningslov skulde fremmes samtidigt med Universitetets, og naar Lærestalten først nu fremsender sit Forslag, er det kun, fordi det har været betydet Lærestalten, at Ministeriet vilde anmode om Forslagets Fremsendelse, naar Øjeblikket til at fremme det var kommet.

Naar Universitetet nu har fremsendt sin Henvendelse, mener Lærestalten ikke at burde holde sig tilbage, da de samme Grunde, som i saa høj Grad taler for forhøjede Lønninger ved Universitetet, ogsaa taler for en Forhøjelse af Lønningerne ved Lærestalten.

Trangen til denne Forhøjelse maa endda betegnes som nok saa stor ved Lærestalten, dels da Professorernes Begyndelseslønnings, hvad der synes ganske urimeligt, er 400 Kr. lavere ved Lærestalten end ved Universitetet, dels da flere af Universitetets Professorer have særlige Emolumenter, f. Eks. Embedsbolig, der for Lærestaltens Vedkommende kun kendes for 2 Lærere, der lønnes af Universitetet.

Den polytekniske Læreanstalt skal ikke nærmere komme ind paa at motivere Trangen til en Lønforhøjelse, idet der i Universitetets Adresse er oplyst, hvor vanskelige Forholdene er overfor Prisstigning paa Livsfornødenheder og stigende Skatter, men skal kun oplyse, at det ogsaa ved Læreanstalten gentagne Gange har vist sig umuligt at faa Mænd af særlige Kvalifikationer, som man ønskede knyttede til Læreanstalten som Lærere, til at søge ledige Stillinger, idet deres Indtægters Nedgang derved vilde blive altfor stor.

I et Møde den 6. ds. har Lærerraadet anmodet mig om at udtale, at det vilde beklage, hvis der nu efter saa lang Ventetid kun blev tilstaaet dem en midlertidig Lønforhøjelse i Stedet for en endelig Lønforbedring.

En saadan midlertidig Lønforhøjelse som den, der eksempelvis er foreslaaet af Universitetet, vil endda virke langt mindre paa Læreanstaltens Lønninger end paa Universitetets, idet f. Eks. en Universitetsprofessor med 3600 Kr. derefter vilde erholde 4500 Kr., altsaa nær ved de 4800 Kr., som er foreslaaet som Begyndelseslønniug i Læreanstaltens Lovforslag, medens en af vore Professorer med en Begyndelseslønniug af 3200 Kr., kun vilde opnaa 4000 Kr., altsaa kun Halvdelen af den ventede Forhøjelse.

Overfor Regering og Rigsdag, som ved Imødekommenhed overfor Forlangendet om ret store Bevillinger i de senere Aar fra Læreanstaltens Side har vist fuld Forstaaelse af den Betydning, som Læreanstaltens Virksomhed har for Ophjælpning af Landets Industri — derunder Landbrugsindustrien samt Bygnings- og Transportforhold — anser Læreanstalten det ikke for nødvendigt nærmere at paapege, af hvor stor Vigtighed det er, at de Mænd, som skal yde Landets højeste tekniske Undervisning, ikke skulde blive hæmmede i at yde det bedst mulige Arbejde.

Lovforslaget fremsendes i den Skikkelse, hvori det har foreligget færdigt fra den afgaaede Direktørs Haand, idet der kun er foretaget de Ændringer deri, som er en Følge af Personalskifte siden Forslagets Udarbejdelse.«

Ovennævnte Lønningslovforslag nød ikke Fremme; derimod vedtog Rigsdagen en Lov om midlertidig Forhøjelse af Lønningerne for Embeds- og Bestillingsmænd under Universitetet, Universitetskvæsturen, den polytekniske Læreanstalt og den farmaceutiske Læreanstalt, jfr. Rigsdagstidende for 1911—12, Tillæg A., Spalte 4723; Tillæg B., Spalte 3641; Tillæg C., Spalte 2181.

Denne Lov blev under 8. Juni 1912 stadfæstet af Kongen.

Ifølge Loven, hvis Ordlyd er gengivet under Universitetet, tillagdes der fra 1. April 1912 at regne Professorer ved den polytekniske Læreanstalt følgende Forhøjelser:

paa 1. Lønningstrin	800	Kr.	00	Ø.
— 2. —	711	—	11	—
— 3. —	622	—	22	—
— 4. —	533	—	33	—
— 5. —	444	—	44	—

Docenterne tillagdes der en Forhøjelse af 20 pCt. af den Lønning, de oppebar, dog saaledes, at den aarlige Lønning ved den nævnte procentvise

Forhøjelse i intet Tilfælde maatte overstige 2400 Kr. Honorarerne for Undervisningen i Elektroteknik, Opvarmning og Ventilation, Landboret og Meteorologi forhøjedes dog ikke.

Andre Embeds- og Bestillingsmænd med mindst 4 Aars Tjenestetid tillagdes der en Forhøjelse af 20 pCt. og med mindst 10 Aars Tjenestetid 25 pCt., beregnet for deres Vedkommende, hvis Lønning var stigende, af Begyndelseslønnen, for de øvriges Vedkommende af den Lønning, de oppebar ved Lovens Ikrafttræden, dog at Tillæget i intet Tilfælde maatte overstige 400 Kr. Denne Bestemmelse gjaldt ikke for de Assisterter, som ikke var knyttede til Laboratorier og Samlinger.

Bestillingsmænd med under 4 Aars Tjenestetid, der oppebar en mindre Løn end 1500 Kr., tillagdes der en paa den nævnte Maade beregnet Forhøjelse af 20 pCt., dog at Lønningen i intet Tilfælde ved Forhøjelsen maatte overstige 1500 Kr.

II. Den polytekniske Lærestalts Personalforhold.

a. Afgang og Ansættelser.

1. Oversigt for Aaret 1911—12.

Under 24. November 1911 meddeltes der Direktør G. A. Hagemann efter Ansøgning Afsked fra Direktørstillingen paa Grund af Alder fra 1. Februar 1912 at regne. Samtidig udnævntes han til Gehejmekonferensraad. Under samme Dato modtog Professor H. I. Hannover kgl. Udnævnelse som Direktør for Lærestalten for et Tidsrum af 5 Aar fra 1. Februar 1912 at regne. Om Direktørskiftet se iøvrigt S. 868.

Docent i Mineralogi og Geologi ved den polytekniske Lærestalt O. B. Bøggild udnævntes til Professor i Mineralogi ved Universitetet fra 1. Februar 1912 at regne. Se S. 877.

I et paa Finansloven for 1911—12 oprettet Professorat i Maskinlære konstitueredes efter afholdt Konkurrence Ingeniør, cand. polyt. C. L. Jacobsen i et Aar fra 1. April 1912 at regne. Se S. 877.

Efter Omdannelsen af Docenturet i Svagstrøms elektroteknik til et Professorat udnævntes Docent i dette Fag P. O. Pedersen til Professor fra 1. April 1912 at regne. Se S. 862.

I et paa Finansloven for 1912—13 oprettet Docentur i Fotokemi ansattes Dr. phil. Chr. Winther fra 1. Juli 1912 at regne. Se S. 862.

I Assistentstillingerne fandt der følgende Skifter og Nyansættelser Sted:

Stud. mag. E. Güntelberg fratraadte og Exam. polyt. C. C. Winther tiltraadte Stillingen som Assistent ved kemisk Laboratorium for Fabrik-ingeniører fra 1. September 1911.

Fra samme Dato genansattes Cand. polyt. H. P. Nielsen, Exam. polyt. H. Christensen, Exam. polyt. A. S. P. Petersen og Arkitekt A. Bugge som Assisterter ved Tegneundervisningen til 31. August 1913.

Cand. polyt. G. Laub fratraadte Stillingen som Assistent ved fysisk-kemisk Laboratorium fra 1. September 1911. Frk. Exam. polyt. Inga Myn-